

BH2013. 91.

A nyári bobbálya a 750 m hosszú pályaszakaszra, az elérhető 30 km/h körüli sebességre, az ebben rejlő mozgási energia nagyságára, a bobbocsi fékezhetőségére és sajátos egyensúlyi viszonyaira figyelemmel veszélyes üzemnek minősül, mert e tulajdonságai miatt, használata során kis hiba is súlyos következményekhez vezethet [1959. évi IV. törvény 345. § (1) bekezdés].

A felperes 2006. július 1. napján, munkáltatója által szervezett rendezvényen vett részt az alperes által üzemeltetett nyári bobbályán, ahol balesetet szenvedett, amelynek során térd- és sípcsont, valamint szárcapocs sérülései keletkeztek, kórházi kezelésre és több műtéti beavatkozásra szorult.

A felperes keresetében a balesetből származó vagyoni és nem vagyoni kára megtérítése iránt támasztott igényt az alperessel szemben. Követelését elsődlegesen a veszélyes üzem üzembentartóját terhelő felelősség szabályaira, másodlagosan a kártérítési felelősség általános szabályaira alapította.

Az alperes és a pernyertessége érdekében beavatkozó biztosító ellenkérelme a kereset elutasítására irányult. Védekezésükben vitatták a veszélyes üzem üzembentartóját terhelő felelősség törvényben meghatározott feltételeinek a fennállását és tagadták, hogy az alperes kártérítési felelősségét megalapozó felróható magatartást tanúsított.

Az elsőfokú bíróság ítéletével a kereset elutasította. A lefolytatott bizonyítási eljárás adatai alapján megállapította, hogy a perbeli bobbálya bejáratánál figyelmeztető táblát helyeztek el a pálya helyes használatáról, valamint a tiltó szabályokról. Az indulási oldalon háromnyelvű tábla tájékoztat az utazási feltételekről, valamint az alperes sportlétesítmény üzembentartói minőségéről, továbbá piktogram mutatja a gyorsítás és lassítás helyes módját. Mindebből az elsőfokú bíróság azt a következtetést vonta le, hogy az alperes megfelelő tájékoztatást nyújtott a létesítmény használatáról, amellyel kapcsolatban a részéről jogellenes magatartás nem mutatható ki. A beszerzett igazságügyi szakértői vélemény alapján rögzítette, hogy a bobbocsi drótkötél húzza a pálya legmagasabb pontjára, ahonnan a gravitációs erő hatására, terelővályúban halad a legalacsonyabb pontig, amelynek során nem kormányozható, sebessége fékkarral szabályozható. Az elsőfokú bíróság megállapítása szerint a bobbocsi egyszerű felépítésű játékszer, amely egyszerűen, különösebb előképzettség nélkül használható. Ezért az elsőfokú bíróság úgy foglalt állást, hogy az ismertett objektum a veszélyes üzem törvényben meghatározott, valamint a bírói gyakorlat által kimunkált kritériumainak nem felel meg, így az alperes objektív felelőssége sem állapítható meg. Rámutatott továbbá, hogy a perben a szakértői bizonyítás sem a baleset okát, sem a bobbálya működési rendellenességét nem tárta fel, ezért az általános szabályok alapulvételével szintén nem látott lehetőséget az alperes kártérítési felelősségének megállapítására.

A másodfokú bíróság a felperes fellebbezése folytán meghozott jogerős közbenső ítéletével az elsőfokú bíróság döntését megváltoztatta és megállapította, hogy az alperes felelősséggel tartozik a felperest 2006. július 1. napján ért balesetből származó kárért. Az elsőfokú bíróságtól eltérően úgy foglalt állást, hogy az alperes által üzemeltetett bobbálya veszélyes üzemnek minősül. Ennek megállapítása során a mérlegelés körébe vonta, hogy a baleset pontos lefolyását megállapítani, valamint a balesetet szenvedett bobbocsi megtekinteni nem lehetett, továbbá lecsúszás közben a

bobbocsi haladását emberi beavatkozással befolyásolni nem lehet, annak során csak a fizika törvényei érvényesülnek, illetőleg a bobbocsi viselkedését és egyensúlyi helyzetét a rajta ülők reakciója jelentősen befolyásolja. Ennek alapján igazoltan látta, hogy csekély hiba is aránytalanul nagy kár okozására képes. Ugyanakkor a másodfokú bíróság nem találta bizonyítottan, hogy a baleset bekövetkezésében a felperes nem megfelelően megválasztott sebessége is közrehatott volna, mivel az igazságügyi szakértő véleménye szerint a baleset bekövetkezésének mentén húzóó kanyar fékezés nélkül is bevehető. Utalt a másodfokú bíróság arra is, hogy a baleset veszélyes üzemi jellegéből következően a perben az alperesnek kellett volna bizonyítania, hogy az a működési körén kívül eső, elháríthatatlan okból következett be, amelynek azonban nem tudott eleget tenni. A bobbálya használatának elemzése körében a másodfokú bíróság úgy foglalt állást, hogy az a veszélyessége miatt nem tekinthető játékszernek, de rendeltetés alapján sporttevékenységnek sem, ezért nem vonható le olyan következtetés, miszerint a használat egyben valamilyen veszély vállalásával is együtt járna.

A jogerős ítélet ellen az alperes terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet annak hatályon kívül helyezése és az elsőfokú bíróság kereset elutasító döntésének helybenhagyása iránt. Ebben alapvetően a bobbálya veszélyes üzem minősítését támadta.

A Kúria megállapította, hogy a felülvizsgálati kérelem nem alapos.

Az 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 345. § (1) bekezdése értelmében, aki fokozott veszéllyel járó tevékenységet folytat, köteles az ebből eredő kárt megtéríteni. Mentésül a felelősség alól, ha bizonyítja, hogy a kárt olyan elháríthatatlan ok idézte elő, amely a fokozott veszéllyel járó tevékenység körén kívül esik.

Az 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 164. § (1) bekezdése úgy rendelkezik, hogy a per eldöntéséhez szükséges tényeket annak a félnek kell bizonyítania, akinek érdekében áll, hogy a bíróság valamilyen tényt valóban fogadjon el. A Pp. 3. § (3) bekezdése pedig kimondja, hogy ennek esetleges sikertelenségét a perben a bizonyítás terhé viselő fél hátrányára kell figyelembe venni. A Ptk. 345. § (1) bekezdésére figyelemmel ebből az következik, hogy a perben a felperesnek azt kellett bizonyítania: az alperes fokozott veszéllyel járó tevékenységet folytatott és kára ezzel okozati összefüggésben következett be. Ezzel szemben a kimentés körében az alperest terhelte annak bizonyítása, miszerint a kárt a tevékenysége körén kívüli elháríthatatlan ok idézte elő.

A fokozott veszéllyel járó tevékenység fogalmát jogszabály nem határozza meg, annak fogalmi elemeit és működési körét a bírói gyakorlat munkálta ki. Eszerint minden esetben a vizsgálat körébe kell vonni az adott tevékenység tárgyait, eszközeit és nyersanyagait, valamint a tevékenység teljes folyamatát és ezek elemzésével lehet állást foglalni abban a kérdésben, miszerint az ennek során bekövetkező esetleges rendellenesség milyen hatást gyakorol a környezetre, valamint az ott tartózkodókra.

A pálya veszélyes üzemi jellegének elbírálása során a Kúria abból indult ki, hogy az alperes által üzemeltetett bobbálya több pontján, így a bejáratnál, a lesiklás kezdetén és a kanyarokban is táblák figyelmeztetnek a veszélyre, valamint a fékezésre és a megfelelő követési távolság betartására. Ennek célja nyilvánvalóan az előbbiekből elmulasztásából származó veszélyhelyzetek elkerülése. Ebből okszerűen az következik, hogy a pálya üzembentartásával kapcsolatban maga az alperes is számolt olyan veszélyhelyzetekkel, melyeket a táblák kihelyezésével kívánt elkerülni. Ez a tény pedig az objektum veszélyességének elbírálása során a mérlegelés körébe vont tényezők egyikeként vehető figyelembe.

A jogi minősítés során figyelemmel kellett lenni a veszélyes üzemi tevékenység eszközének minden elemére, ide értve az 1 m széles és 750 m hosszú, rozsdamentes acéllemezből készült lesiklopályát, a bobbocsiakat, valamint az egyéb kiszolgáló berendezéseket, továbbá a pálya legmagasabb és legalacsonyabb pontja közötti magasságkülönbséget és a 30 km/h körüli elérhető legnagyobb

sebességet.

Emellett mérlegelni kellett a bobbálya rendeltetésszerű használatának teljes folyamatát, ezen belül azt, hogy a bobbkocsi mozgásának irányát a pálya íve határozza meg, míg mozgási sebességét a benne utazók fékezéssel befolyásolhatják. A szakértői vélemény alapján külön kiemelendő, hogy a bobbkocsi viselkedését és egyensúlyi viszonyait a rajta ülők reakciója jelentősen befolyásolja, amellyel kapcsolatban nincs kihelyezett tájékoztató tábla sem. A jármű fékezhetőségével kapcsolatban az alperes megalapozottan hivatkozott a felülvizsgálati kérelmében arra, miszerint a másodfokú bíróság ítélete tévesen tartalmazza azt, hogy a bobbkocsi sebességét a benne ülők nem befolyásolhatják és az kizárólag külső tényezőktől függ.

A most felsorolt körülményeknek az egybevetésével és a 750 méteres pályaszakasznak, a pálya lejtésének, az elérhető 30 km/h sebességnek, valamint az ebben rejlő lendület és mozgási energia nagyságának a mérlegelésével a Kúria úgy foglalt állást, hogy helyesen járt el a másodfokú bíróság, amikor az alperes által üzemeltetett bobbálya objektumot veszélyes üzemnek minősítette. Ezt erősíti meg az a szakértő által is kimutatott tény, hogy bár a bobbkocsi elvileg jól fékezhető, de annak viselkedését és egyensúlyi viszonyait a rajta ülők reakciója - mint bizonytalansági tényező - jelentősen befolyásolja.

A bobbálya veszélyes üzemmé minősítéséből okszerűen következett, hogy előtérbe került az alperesnek a kimentéssel

összefüggő bizonyítási kötelezettsége. Ezzel kapcsolatban szintén helyesen állapította meg a másodfokú bíróság, hogy az nem vezetett sikerre, mert az alperes a működési körén kívül eső elháríthatatlan okot nem tudta bizonyítani.

Az alperesnek a bobbálya sporteszköz jellegével összefüggő védekezését a Kúria nem osztotta. Kétségtelenül vannak olyan sporteszközök, amelyek igénybevétele szükségképpen együtt jár a károsodás bizonyos kockázatával és ez az önként vállalt kockázat kihat a kártérítési felelősség kérdéssére is. Ilyennek minősítette például a Legfelsőbb Bíróság a vitorlázó repülést (BH1977. 17.) vagy a Fővárosi Ítéltábla a búvárúszást (6. Pf. 21.135/2006/4.), illetőleg a siklóernyőt (6. Pf. 20.541/2011/4.). A bobbálya azonban ezekkel nem hasonlítható össze sem a tevékenység felkészültségi igényét, sem pedig annak jellegét illetően. A bobbálya ugyan nem játékszer, de nem is sporteszköz, nem fejleszt semmilyen emberi képességet vagy készséget, továbbá igénybevétele a rendszeresség nem jellemző. Annak célja az alkalmi jellegű, szabadtéri szórakozás és kikapcsolódás, aki abba beül, semmilyen kockázatot nem vállal. Ezért az alperes ilyen ok miatt sem mentesülhetett a kártérítési felelősség alól.

A fent kifejtettek eredményeként a Kúria a jogerős közbenső ítéletet a Pp. 275. § (3) bekezdése alkalmazásával hatályában fenntartotta, mivel az a jogszabályoknak megfelel. (Kúria Pfv. III. 21.933/2011.)